

Bygg- och miljönämnden

Naturvårdsverkets redovisning om åtgärder för minskad nedskräpning Yttrande till Naturvårdsverket

Förslag till bygg- och miljönämndens beslut:

1. Miljökontorets remissvar tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut:

1. Yttrandet lämnas enligt Miljökontorets förslag.

Ärende

Naturvårdsverket har av miljödepartementet getts i uppdrag att redovisa åtgärder för minskad nedskräpning. Linköpings kommun är remissinstans.

Uppdraget är uppdelat i följande fyra delar, som motsvarar avsnitt 2, 3, 4 respektive 5 i redovisningen (avsnitt 1 består endast av en inledning):

Avsnitt 2: Utvärdera nedskräpningsbotens styreffekt för att minska nedskräpning.

Avsnitt 3: Utredda och föreslå hur det nationella förebyggandearbetet mot nedskräpning kan säkerställas.

Avsnitt 4: Utredda om kompletterande finansieringsformer eller åtgärder för omhändertagande av marint skräp på stränder behövs.

Avsnitt 5: Utredda och föreslå hur lagen med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning kan ändras så att kommunerna får ansvar för att beakta miljöaspekter i naturmiljöer och utföra renhållning inom sådana områden.

Linköpings kommun är remissinstans och lämnar yttrande avseende avsnitt 2, 3 och 5. Kommunen väljer att inte lämna svar avseende avsnitt 4 eftersom kommunen inte har någon havskust och därmed inte omfattas av några marina områden. Avseende avsnitt 2 anser Linköpings kommun att polisens prioritering för att arbeta förebyggande med nedskräpningsbrott är viktig eftersom det står i relation till möjligheten att kunna döma ut nedskräpningsbot. Det är även viktigt med förstärkta resurser till andra aktörer som jobbar förebyggande med nedskräpning. Avseende avsnitt 5 välkomnar Linköpings kommun ett förtydligande av det sekundära städansvar för allmänna platser utanför detaljplan men förmodar att, som förslaget är

utformat nu, kan det skapa oproportionerligt stora oförutsedda utgifter för kommunerna.

AVSNITT 2: NEDSKRÄPNINGSBOTEN

Linköpings kommun ställer sig bakom slutsatsen att det är olämpligt att införa administrativa sanktioner för nedskräpning. Kommunen bedömer att då polismyndigheten har tillsynsansvaret för nedskräpning på allmänna platser så är det främst polismyndighetens resurser som är begränsande för det förebyggande nedskräpningsarbetet. Vid stora regelbundet förekommande evenemang där det är allmänt känt att nedskräpning förekommer skulle polisen kunna ha en mer framträdande roll än idag. Det är därför viktigt att polisens prioritering enligt avsnitt 2.4.3 genomförs, då en polisiär prioritering står i relation till möjligheten att kunna döma ut nedskräpningsbot. Det är viktigt att även andra aktörer som jobbar förebyggande med nedskräpning ges förstärkta resurser.

AVSNITT 3: NATIONELLT FÖREBYGGANDEARBETE

Linköpings kommun är positiva till en utökning av producentansvaret. För att minska nedskräpningen är det också viktigt att ge tillräckliga resurser i alla steg från information och förebyggande arbete till bättre nyttjande av de sanktionsmöjligheter som finns idag. Det är även viktigt med samarbete med lokala företagare.

AVSNITT 5: ÄNDRING I LAGEN OM GATURENHÅLLNING & SKYLTNING

Enligt miljöbalken är det i första hand den som orsakat en föroreningsskada eller miljöskada (som t.ex. nedskräpning) som också ska ansvara för dess avhjälpande. Kan ingen hållas ansvarig för nedskräpning är fastighetsägare och tomträtthavare skyldig att svara för avhjälpande på fastighet eller i anläggning om denne vid sitt köp kände till föroreningen eller borde ha upptäckt den. En fastighetsägare kan också göras ansvarig för att förebygga, hindra eller motverka skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Sådana åtgärder skulle kunna innefatta städning av ett område.

Naturvårdsverket har identifierat två huvudproblem avseende omfattningen av kommunernas skyldigheter enligt gaturenhållningslagen. Det första problemet består i att det hos många kommuner råder otydlighet om vilket ansvar kommunen har för renhållning enligt 4 § gaturenhållningslagen. Det andra problemet är att skyldigheten att vidta åtgärder enligt 2 och 4 §§ gaturenhållningslagen främst är inriktad på människors trevnad. Det är därför endast i liten utsträckning som åtgärder vidtas av hänsyn till växter, djur och naturmiljöer. Det finns nästintill ingen praxis som ger ledning i bedömningen av i vilken utsträckning kommunen ska vidta åtgärder. Naturvårdsverket utökar i sitt förslag det kommunala ansvaret för renhållning av naturområden.

Kommunen kan vara ansvarig för renhållning på privat mark som inte är detaljplanelagd om den är allemansrättsligt tillgänglig. Kommunens ansvar är så kallat sekundärt. Kommunen ska ansvara när inte någon annan ska göra det med stöd

av lagstiftning. Gränsdragningen mellan kommunens ansvar respektive fastighetsägarens ansvar och omfattningen av kommunens ansvar för städning är i många fall oklar, vilket har lett till att en del kommuner inte helt fullföljer sina skyldigheter enligt 4 §. Det finns inga formella krav på vilken utredning en ansvarig förvaltning ska ha gjort för att utreda andras eventuella ansvar eller vilka åtgärder som ska ha vidtagits, till exempel förelägganden som prövats av domstol. Det bör därför enligt Naturvårdsverkets uppfattning vara tillräckligt att det konstaterats att det inte går att fastställa att någon är skyldig eller att ingen annan än kommunen ska vidta åtgärder avseende en aktuell nedskräpning, för att kommunen ska anses vara den som är ansvarig för att städa upp. Naturvårdsverket bedömer att detta kommunala ansvar behöver skrivas in i gatuhållningslagen.

Naturvårdsverket konstaterar även att gatuhållningslagen är bitvis ålderdomligt utformad och delvis svåräst och att en genomgripande översyn av hela lagen bör göras.

Linköpings kommun delar åsikten att det finns en osäkerhet kring gränsdragning för sekundärt städansvar mellan kommunen och fastighetsägaren för allmänna platser utanför detaljplan men befarar att ett ökat städansvar för kommunerna kan minska fastighetsägares incitament för att förhindra att nedskräpning uppkommer. I många fall har en fastighetsägare mer rådighet över sin mark än vad kommunen har och kan därmed förhindra nedskräpning i större utsträckning.

Linköpings kommun välkomnar förslaget att skador på växt- och djurlivet samt naturmiljön ska beaktas vid utkrävande av ansvar för nedskräpning. Detta ansvar bör dock inte enbart belasta kommunerna utan även fastighetsägare i den mån de antas ha vetskap om eller kan förhindra att nedskräpning sker. Detta kan t.ex. gälla platser som besöks regelbundet av allmänheten. Ett utökat kommunalt städansvar kan också skapa oproportionerligt stora oförutsedda utgifter för enskilda kommuner.

Kommunen är positiv till att språket förenklas i gatuhållningslagen och att de paragrafer i gatuhållningslagen som har miljörättsligt innehåll kan föras över till miljöbalken och tillhörande förordningar.

Kommunala mål

En punkt i de kommunala målen som anses särskilt viktig är ett ekologiskt hållbart Linköping. Genom att minska nedskräpningen kan detta mål lättare uppnås.

Jämställdhet

Förslaget berör män och kvinnor i lika stor utsträckning. Konsekvenserna förväntas vara densamma för olika grupper i samhället.

Samråd

Samråd har skett med Teknik- och samhällsbyggnadskontoret i Linköpings kommun. Miljökontoret har inför detta remissyttrande tagit del av miljöförvaltningen i Stockholms stads yttrande på samma remiss.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

MILJÖ- OCH SAMHÄLLS-
BYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Paul Håkansson

Anna Bertilson

Beslutet skickas till:
Miljödepartementet